

Fer-se gran és una aventura perillosa

PERE ANTONI PONS

Segons es pot llegir a la solapa del llibre, Wright treballa de psicòleg i de terapeuta familiar. És evident

que la seva experiència professional li ha servit com a font d'on extreure les matèries primeres amb què ha confegit el seu debut novel·lístic.

Morir a l'estiu transcorre en un entorn de famílies conflictives i desestructurades i està protagonitzada per un parell d'adolescents vulnerables i endurits (el Jim Beaudry, o *Galeta*, i la Lee Ann), que han d'entrar en l'edat adulta havent de carregar el pes terrible de tota mena de traumes infantils. Resumit així, pot fer la impressió que estem davant de la típica història truculenta i sensacionalista que solen oferir els telefilms més infectes. No és el cas, tot i que l'argument i el caràcter dels personatges estan muntats al voltant de tota mena de fets escabrosos: suïcidis, casos de violència de gènere, abusos sexuals i maltractaments físics contra menors, drogoaddiccions diverses, alcoholismes patològics i, fins i tot, un seguit de violacions i assassinats. Tanmateix, el bon ofici de l'autor aconsegueix que la història no degeneri mai cap al pur melodrama. Vull dir que el que ens explica ens resulta impactant però no efectista, brutal però no sòrdid, i que la duresa i la crueltat que inunden molts passatges del relat sovint són contrarestades per un sentit de l'humor àcid i per una impagable tendresa. Espanyols, sí, però humaníssim.

Ambientada en una de les zones més poc afortunades de la Dallas de la dècada dels setanta, la novel·la es mou en tot moment dins els paràmetres del realisme, però de tant en tant flirteja amb altres gèneres: el policíac, el romàntic, el d'aventures, el gòtic i el de terror. Aquesta varietat de gèneres –i, també, de personatges– la fa més entretinguda, però també més dispersa, com si li faltés una cohesió de fons. No és un defecte greu: la veu noble, innocent, ferida i desesperançada del *Galeta* –el narrador de la història– fa que tot acabi encaixant. *Morir a l'estiu* és una novel·la intensa, inquietant i ben feta, que expressa amb autenticitat tots els clarobscur de l'adolescència. ♦♦

MORIRA L'ESTIU
TOM WRIGHT
TRADUCCIÓ
D'ERNEST RIERA
EMPÚRIES/
DUOMO
264 PÀG./19,95 €

CRISTINA CALDERER

'Homo homini lupus'

SIMONA ŠKRABEC

Hi ha tot de teories que expliquen com s'han teixit els lligams del peculiar fenomen que anomenem nació. De vegades

les idees es transformen en una aplicació tan útil com els trens d'alta velocitat, que permeten viatjar còmodament, llegir un llibre o observar com el paisatge va quedant enrere.

Vaig obrir la novel·la *Dependent ben plantat per a hereu sobiranista*, de Daniel O'Hara, només sortir d'Atocha. Em va sobtar que el tren parí a Guadalajara perquè els seus habitants no s'hagin de desplaçar fins a la capital. I vaig tancar el llibre tot arribant al Camp de Tarragona.

La ubicació d'aquesta estació força milers d'usuaris un dia i un altre a anar literalment fins al mig del no res per atrapar el tren bala que en aquests indrets ignora la presència de qualsevol assentament humà previ. Valls, Tarragona i Reus un dia ja quallaran en una nova megàpolis, perquè si les idees es desenvolupen amb previsió, aquest n'és el resultat. L'alegria perquè en un dia de tempesta no he hagut de pujar en cap avió, però, és la part fàcil d'aquest assumpte.

La consciència nacional catalana
Si explico tot això és perquè Daniel O'Hara proposa una teoria sobre la formació de la consciència nacional catalana que, evidentment, no

DEPENDENT BEN PLANTAT PER A HEREU SOBIRANISTA
DANIELOHARA
EDICIONS314
134 PÀG./15 €

compta amb les facilitats que acaba de descriure. El mateix dia també he deambulat per un dels museus madrilenys i he tingut l'ocasió de refrescar la lliçó sobre la influència de l'art en la idea nacional. És impossible no pensar-hi davant les miniatures holandeses que retraten tot de feines quotidianes i de petites alegries. L'art, sempre tan distant i tan llunyà, de cop va esdevenir un assumpte del poble.

No m'hauria adonat, però, del retrat d'una família holandesa benestant amb el seu servent negre si no fos que aquests dies el museu ofereix el recorregut pels paratges exòtics sorgits del pinzell de Gauguin. Daniel O'Hara fica el dit precisament en aquesta nafra: com unir l'harmonia domèstica dels vells mestres amb l'orgull desmesurat per les noves conquestes?

O'Hara planteja la qüestió en termes desenfadats i aparentment entretinguts. El seu retrat d'una parella homosexual simula la perspectiva d'una absoluta normalitat. Però sota aquesta quotidianitat farcida de vanitats insignificants i de derrotes oblidables batega una altra classe de veritat. Els conflictes persisteixen, tots: les diferències de classes, d'origens, d'orientació sexual, d'edat no es poden esborrar com si apaguéssim un llum. En aquest llibre sarcàstic ni la mort té el poder de fer-nos tots iguals.

L'autor descriu sense pietat el jove *tropa* disposat a tot i el vell decadent que sap com aprofitar-se de totes les circumstàncies i de tothom. La nació aquí no és un retrat plàcid i aquest quadre no cabrà mai en cap col·lecció que visitem per confirmar en quin món tan ben construït i estable que vivim. No, les rodes del tren que ens mostra O'Hara xerriquen i el soroll estrident fa mal. El repte d'acceptar la diferència, que perseguia el pintor francès a les illes del Pacífic, encara és una assignatura pendent. Perquè el que més inquieta en l'obra *Dependent ben plantat per a hereu sobiranista* és que la voracitat ha penetrat en les relacions més íntimes. Daniel O'Hara mostra el llop amb totes les seves dents, en la seva Barcelona no hi ha cap recer i tampoc cap mena de complicitat. ♦♦

"Nus que som i nus que amaguem"

VÍCTOR OBIOLS

desplaçament. I, afegiria, per condensació, i tot això, esclar, cal entendre-ho metafòricament. Sí, com Freud, que explicava els somnis des de la via de la ciència però no tenia cap altre remei que anar a cercar eines expressives en el llenguatge de la poesia. La d'Anna Ballbona, per inducció, ens emmena a alguna cosa. Dirà algunes parts, però no el tot, que resta enigmàtic, tot cuinant metaliteratura. El que farà és "fugir cap al no-guio dins la gàbia / de conill..." El llibre, ordenat en cinc seccions ben delimitades pel to i l'argument,

però ara ben travades per un fil invisible, que deu ser el que en diem *estil*, ens fa còmplices de seguida que hi entrem. La concepció "dramàtica" de la veu que parla és evident: màscares, titelles, diàlegs "esbotzats", guions ja coneguts, trames d'opereta, un putxinell-li retut, tramoies i bucs... Recorda, en part, el que explicava el professor J.M. Valverde del "*teatrillo del yo*". Dialoguem amb nosaltres mateixos en diferents veus i des de perspectives canviants. El diàleg interior i fecund està objectivat en personatges. ¿Som el que representem, o representem el que som? Tot un teatre del món psíquic que ens conforma. Podríem resseguir el tema en T.S. Eliot, en Salvador Espriu i el seu teatre de titelles, en Pirandello... Ballbona s'hi afegeix.

CONILL DE GÀBIA
ANNABALLBONA
PRÒLEG DE
F. ARDOLINO
LABREU EDICIONS
80 PÀG./13 €

Artefactes sònics d'eficàcia torpedinal que designen conglomerats conceptuals, síntesi de filosofia perenne: "Guixa flaixos de vida retallada". A partir d'anècdotes minúscules o de llambregades reflexives d'una inanitat existencial pregona arriba a bastir catedrals poètiques de nou, deu, onze versos. Té aquesta qualitat diàfana de la mirada femenina que esparvera per la pulcritud verbal i l'ancestral saviesa, per la manera singular d'acostar-se a l'expressió de la realitat i de la irrealitat. Una manera que recorda Marianne Moore, escodrintant-ho tot des d'un angle privilegiat: ull nu i net de retòriques, o, en tot cas, usades amb guant de seda. El llibre compta amb un pròleg de luxe de Francesco Ardolino, el crític més competent de la catalanística internacional. ♦♦